

Otwarte Oprogramowanie

Geneza

Początki idei Otwartego Oprogramowania oficjalnie datuje się na rok 1984, kiedy to Richard Stallman, sfrustrowany niemożnością naprawy urządzenia komputerowego w swoim biurze, założył Fundację Wolnego Oprogramowania [\[1\]](#). Producent odmówił mu udostępnienia kodów źródłowych, które pozwoliłyby rozwiązać problem.

Komercyjne firmy produkujące oprogramowanie zazwyczaj sprzedają tylko wersje binarne swoich programów. Zatrzymują natomiast kod źródłowy, który pozwala na zrozumienie zasad działania oprogramowania i wprowadzenie ewentualnych zmian, jeśli zaszła by taka potrzeba. Otwarty kod źródłowy staje się także gwarancją dobrej jakości. Jeżeli programy są dostarczane tylko w postaci zamkniętej^[1], nierzetelny producent może umieścić w nich elementy, które będą działać na szkodę użytkowników. Nie musi też utrzymywać wysokiej jakości, gdyż nikt nie widzi jego pracy.

Jednak rozprowadzanie wersji binarnych wraz kodami źródłowymi miało miejsce już na długo przed powstaniem FSF^[2]. Instytucje dystrybuowały w ten sposób oprogramowanie, aby zapewnić sobie wsparcie swoich klientów oraz by wymienić się doświadczeniami z innymi programistami. Tak powstawały pierwsze systemy operacyjne firm IBM i AT&T Bell Labs – DOS i Unix.

W latach osiemdziesiątych producenci widząc, że można czerpać zyski z opłat licencyjnych, coraz częściej zaczęli zamykać swoje programy [\[7\]](#). Powstanie organizacji chroniącej otwarte oprogramowanie było niezbędne, by zapobiec przywłaszczaniu pracy programistów chcących pracować zgodnie z tą ideą. Stworzenie FSF nie przypadkowo zbiegło się też z innym przeło-

owym wydarzeniem – ogłoszeniem przez AT&T zamiaru pobierania opłat licencyjnych od systemu Unix, co wywołało duże niezadowolenie w kręgach inżynierskich.

W ponad trzydziesto letniej tradycji rozwoju oprogramowania, utajnianie kodów źródłowych jest względnie młodym zjawiskiem. Natomiast dzisiaj idea Otwartego Oprogramowania staje się przedmiotem coraz szerszego zainteresowania i wspierana jest nawet na poziomie państw [\[21\]](#). W związku z tym można stwierdzić, iż pod wieloma względami świat oprogramowania zatacza pełne koło.

Czym jest wolne oprogramowanie

Zjawisko Otwartego Oprogramowania to fenomen, który jest na całym świecie badany przez wielu specjalistów z różnych dziedzin. Zaskoczyło największych w środowisku biznesu i na stałe zmieniło przemysł związany z informatyką [\[7\]](#). Dla wielu jest nadal nie zrozumiałą zagadką. W świecie agresywnego kapitalizmu nie powinno mieć swojego miejsca, a jednak zaistniało i nabiera coraz większego impetu. Jest samo spełniającą się przepowiednią, która powoduje, że sprzedaż alternatywnych rozwiązań staje się coraz trudniejsza.

Mianem Otwartego Oprogramowania określa się oprogramowanie dostępne wraz z kodami źródłowymi, które może być swobodnie studiowane, rozpowszechniane i modyfikowane przez użytkownika [\[2\]](#). Samo określenie jest używane jako synonim dla Wolnego Oprogramowania oraz Oprogramowania Open Source. Zarówno w przypadku WO jak i OSS efekty końcowe są identyczne, natomiast różnica leży w ideach jakimi kierują się programiści.

Wolne Oprogramowanie jest terminem używanym przez Richarda Stallmana i osoby związane z fundacją FSF. Słowo wolne rozumiane jest tu nie jako powolne lub wolne od opłat, ale w kategorii wolności słowa. Słynne jest tu powiedzenie, że to nie kwestia ceny, ale wolności [\[1\]](#). Puryści w rodzaju Stallmana wierzą, że tworzenie oprogramowania tak, aby nowe

technologie były dostępne dla wszystkich, jest równie ważne jak wolność słowa. Jednak motywy takiego poglądu nie leżą w sferze moralnej, jak by to się mogło wydawać, ale w przekonaniu, że społeczeństwo, którego podstawą jest wolność wypowiedzi i wolny rynek po prostu funkcjonuje lepiej niż alternatywne. Trudno się tu nie zgodzić z tym twierdzeniem, jednak trudno też nie zauważyć, że mechanizmy na jakich funkcjonuje współczesny świat są tylko w niewielkim stopniu nakierowane na dobro człowieka i społeczeństwa, w którym on żyje. Dlatego też, szczególnie w środowiskach biznesowych, takie poglądy mogą nie być zbyt popularne.

Ruch Open Source nie podziela w pełni nieco utopijnej wizji świata prezentowanej przez Richarda Stallmana i uważa, że może ona tu tylko zaszkodzić. Motywami jakimi kierują się zwolennicy OSS jest przekonanie, że jedynie taki sposób tworzenia oprogramowania, poprzez udostępnianie kodów źródłowych i nawiązanie współpracy ze środowiskiem zewnętrznym, pozwala uzyskać jego najwyższą jakość i wiarygodność oraz daje możliwość dotrzymania kroku producentom sprzętu [\[3\]](#).

Jednak dzisiaj w dobie nowej ekonomii i nowych sposobów zarządzania [\[4\]](#) obie ideologie mają szansę się spotkać. Menadżerowie coraz częściej dochodzą do wniosku, że zwrot w kierunku człowieka, wykorzystywanie jego potencjału i działanie dla jego dobra jest jedyną drogą do osiągnięcia prosperity. Można stwierdzić, że środowisko biznesu zaczyna nabierać wymiar humanizmu. W takim świecie idee Otwartego Oprogramowania będą zyskiwać na wartości.

W ramach ochrony prawnej FSF zdecydowało się na przyjęcie systemu licencyjnego. Mimo że właśnie tym narzędziem posługują się producenci oprogramowania zamkniętego, okazało się ono najlepszym rozwiązaniem. Najważniejszą licencją dla otwartego oprogramowania [\[5\]](#) jest GNU [\[6\]](#) General Public License. Ochrona, jaką zapewnia ta licencja, nie dotyczy dzieła jako takiego,

ale wolności jego rozpowszechniania. Zabezpiecza wolę twórców oprogramowania, którzy chcą aby mogło ono być swobodnie używane przez innych, jednak nie zgadzają się na wykorzystywanie swojej pracy w zamkniętych produktach. Programy wykorzystujące w całości lub w części kod na licencji GNU GPL muszą być opublikowane na tej samej licencji, czyli nie mogą zostać zamknięte

FSF zachęca programistów do zrzekania się praw autorskich oprogramowania na licencji GNU GPL na rzecz fundacji. Jest to podyktowane tym, że FSF dysponuje odpowiednimi środkami prawnymi pozwalającymi na skuteczne działanie w sytuacjach stwierdzenia naruszenia postanowień licencyjnych. Programiści nie powinni zajmować się aspektami prawnymi, a jedynie pisaniem dobrego kodu. Zrzeczenie się praw autorskich w żaden sposób nie zmienia informacji na temat tego, kto jest autorem dzieła i nie odbiera korzyści płynących z tego tytułu.^[7]

Oprócz licencji GNU GPL istnieją także inne licencje, którymi posługuje się Otwarte Oprogramowanie. Stanowią one modyfikacje podstawowej licencji lub są po prostu zgodne z jej duchem. Część twórców otwartego oprogramowania nie zgadza się ze wszystkimi konsekwencjami liberalnej licencji GNU GPL i decyduje się na przyjęcie rozwiązań nieco różniących się w spornych miejscach.

Ostatecznym kryterium otwartości oprogramowania jest więc licencja, która powinna być zgodna z duchem GNU GPL. Sama dostępność kodów źródłowych o niczym nie musi świadczyć. Zdarzają się firmy, które dla poprawy swojego wizerunku przekazują swoim klientom kody źródłowe.^[8] Jednak są to tylko zabiegi marketingowe i nie ma to nic wspólnego z Otwartym Oprogramowaniem, gdyż takie programy nie są tworzone zgodnie z ideami W0/OSS oraz wraz z przekazaniem źródeł nie jest przekazywane prawo do ich swobodnego używania.

[1]Bez kodu źródłowego.

[2]Skrót od pierwszych liter Free Software Foundation.

[3]Od angielskiego: Free Software. Dalej oznaczanego skrótem FOSS.

[4]Rozpowszechnianego wraz z kodami źródłowymi. Dalej oznaczanego skrótem OSS.

[5]OSS posługuje się systemem licencyjnym wypracowanym przez FSF lub w dużym stopniu z nim zgodnym.

[6]Skrót pochodzi od słów GNU's Not Unix, które jasno miały określać, że projekt nie ma nic wspólnego z systemem Unix. Jest to także przekorna gra słów związana z wydarzeniami towarzyszącymi powstaniu FSF (roz. [2.1](#)).

[7]Zyskanie sławy i dobrego imienia jest częstym motywem programistów piszących otwarte oprogramowanie.

[8]Przykładem może być firma Microsoft, która klientom korporacyjnym dostarcza kody źródłowe systemu Windows.

W serwisie dyplom.com.pl prezentujemy obronione prace dyplomowe, które mogą służyć za wzór do napisania własnej pracy - gdyby potrzebowali jeszcze Państwo konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.